

I

(Resolutsioonid, soovitused ja arvamused)

ARVAMUSED

EUROOPA ANDMEKAITSEINSPEKTOR

Euroopa andmekaitseinspektori arvamus komisjoni ettepanekute kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus siseringitehingute ja turuga manipuleerimise kohta ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv siseringitehingute ja turuga manipuleerimise korral kohaldatavate kriminaalkaristuste kohta

(2012/C 177/01)

EUROOPA ANDMEKAITSEINSPEKTOR,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 16,

võttes arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste hartat, eriti selle artikleid 7 ja 8,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 1995. aasta direktiivi 95/46/EÜ üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta ⁽¹⁾,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2000. aasta määrust (EÜ) nr 45/2001 üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ühenduse institutsioonides ja asutustes ning selliste andmete vaba liikumise kohta, ⁽²⁾ eriti selle artikli 28 lõiget 2,

ON VASTU VÕTNUD JÄRGMISE ARVAMUSE:

1. SISSEJUHATUS

1.1. Konsulteerimine Euroopa andmekaitseinspektoriga

1. Käesolev arvamus kuulub Euroopa andmekaitseinspektori neljast finantssektorit käsitlevast arvamusest koosnevasse paketti, mis on vastu võetud samal päeval ⁽³⁾.
2. 20. oktoobril 2011 võttis komisjon vastu ettepaneku, mis käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust siseringitehingute ja turuga manipuleerimise kohta (edaspidi „määruse ettepanek“), ning ettepaneku, mis käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi siseringitehingute ja turuga manipuleerimise korral kohaldatavate kriminaalkaristuste kohta (edaspidi „direktiivi ettepanek“). Komisjon saatis määruse ja direktiivi ettepanekud (edaspidi koos „ettepanekud“) Euroopa andmekaitseinspektorile konsulteerimiseks ning need saadi kätte 31. oktoobril 2011. Euroopa Liidu Nõukogu konsulteeris Euroopa andmekaitseinspektoriga seoses ettepanekutega 6. detsembril 2011.

⁽¹⁾ EÜT L 281, 23.11.1995, lk 31.

⁽²⁾ EÜT L 8, 12.1.2001, lk 1.

⁽³⁾ Euroopa andmekaitseinspektori 10. veebruari 2012. aasta arvamused pangandusvaldkorra õigusaktide läbivaatamist, reitinguagentuure, finantsinstrumentide turge (finantsinstrumentide turgude direktiiv ja määrus) ning turu kuritarvitamist reguleeriva õigusaktide paketi kohta.

3. Enne määruse ettepaneku vastuvõtmist konsulteeriti Euroopa andmekaitseinspektoriga mitteametlikult. Euroopa andmekaitseinspektor märgib, et mitut tema märkust on ettepanekus arvesse võetud.
4. Euroopa andmekaitseinspektoril on hea meel asjaolu üle, et komisjon ja nõukogu temaga konsulteerisid.

1.2. Ettepanekute eesmärgid ja ulatus

5. 2003. aasta alguses vastuvõetud turu kuritarvitamise direktiiviga ⁽¹⁾ kehtestati ELi ühine õigusraamistik nii siseriingitehingute kui ka turuga manipuleerimise ennetamiseks, avastamiseks ja selle eest karistuste kohaldamiseks.
6. Mitme aasta möödumisel turu kuritarvitamise direktiivi jõustumisest hindas komisjon direktiivi kohaldamist ning tegi kindlaks mitu probleemi, nagu lüngad teatud instrumentide ja turgude reguleerimises, tõhusa jõustamisega seotud puudujäägid (reguleerivatel asutustel puudub teatud teave ning nende volitused ja karistused on kas puudulikud või ei ole piisavalt hoiatavad), teatud põhimõistete ebaselgus ja emitentide halduskoormus.
7. Nimetatud probleeme ja finantsmaastikul olulisi muudatusi kaasa toonud õigusloome, turu ja tehnika arengut arvesse võttes on komisjon võtnud turu kuritarvitamise direktiivi reformimiseks vastu seadusandlikud ettepanekud, mis koosnevad määruse ettepanekust ja direktiivi ettepanekust. Kavandatud läbivaatamise poliitiline eesmärk on suurendada investorite usaldust ja turu terviklikkust ning tagada vastavus uutele arengusuundadele finantssektoris.
8. Määruse ettepanekuga laiendatakse eelkõige turu kuritarvitamise raamistiku ulatust, määratletakse turuga manipuleerimise ja siseriingitehingute katsed eraldi rikkumisena, tugevdatakse pädevatele asutustele antud uurimisvolitusi ning kehtestatakse haldusmeetmeid, -karistusi ja -trahve käsitlevad miinimumeeskirjad.
9. Direktiivi ettepanekuga nõutakse liikmesriikidelt kriminaalkaristuste kehtestamist tahtlike siseriingitehingute või turuga manipuleerimise suhtes ning süüteoole kihutamise ja kaasaaitamise ning süüteoaktsete suhtes mõlema rikkumise puhul. Ühtlasi laiendatakse vastutust juriidilistele isikutele, nähes sealhulgas võimaluse korral ette juriidiliste isikute kriminaalvastutuse.

1.3. Euroopa andmekaitseinspektori arvamuse eesmärk

10. Mitu ettepanekutes turu terviklikkuse suurendamiseks ja investorite kaitseks kavandatud meetet mõjutavad üksikisikute õigusi seoses nende isikuandmete töötlemisega.
11. Eelkõige kogutakse, töödeldakse ja vahetatakse isikuandmeid siis, kui pädevad asutused teostavad uurimisi või teevad koostööd siseriingitehingute või turu kuritarvitamise tuvastamiseks, nendest teatamiseks ja/või nende eest karistuste määramiseks. Peale selle hõlmab ka mehhanism, millega õhutatakse isikuid rikkumistest teatama, eelkõige rikkumisest teatanud isiku ja süüdistatava isiku isikuandmete töötlemist. Lõpuks mõjutab isikuandmete kaitset ka karistuste süsteem, juhul kui määruse ettepaneku rikkumise eest vastutava isiku andmeid sisaldav karistus avaldatakse.
12. Kui määruse ettepanek hõlmab mitut sätet, mis võivad mõjutada üksikisikute õigust oma isikuandmete kaitsele, siis direktiivi ettepanek ei sisalda praegusel kujul isikuandmete töötlemist. Seepärast keskendutakse käesolevas arvamuses määruse ettepanekule ning eeskätt järgmistele küsimustele: 1) andmekaitsealaste õigusaktide kohaldatavus; 2) insaiderite nimekirjad; 3) pädevate asutuste volitused; 4) kahtlaste tehingute tuvastamiseks ja nendest teatamiseks kehtestatud süsteemid; 5) teabe vahetamine kolmandate riikidega; 6) karistuste avaldamine ja rikkumistest teatamine.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2003/6/EÜ, 28. jaanuar 2003, siseriingitehingute ja turuga manipuleerimise (turu kuritarvitamise) kohta, ELT L 96, 12.4.2003, lk 16.

2. ETTEPANEKUTE ANALÜÜS

2.1. Andmekaitsealaste õigusaktide kohaldatavus

13. Nii määruse ettepaneku põhjendustes⁽¹⁾ kui ka sätetes⁽²⁾ on nimetatud põhiõiguste hartat, direktiivi 95/46/EÜ ja määrust (EÜ) nr 45/2001. Eelkõige on määruse ettepaneku artiklis 22 sõnaselgelt sätestatud üldreegel, mille kohaselt „seoses isikuandmete töötlemisega liikmesriikides käesoleva määruse raames kohaldavad pädevad asutused direktiivi 95/46/EÜ. Töödeldes isikuandmeid käesoleva määruse raames, järgib ESMA määrust (EÜ) nr 45/2001”. Peale selle on kõnealuses sättes kehtestatud isikuandmete maksimaalseks säilitamisajaks viis aastat.
14. Euroopa andmekaitseinspektoril on sellise üldsätte üle väga hea meel ja ta tunnustab üldiselt määruse ettepanekus andmekaitsealastele õigusaktidele pööratud eritähelpanu. Euroopa andmekaitseinspektor soovib aga nimetatud sätte ümber sõnastada ja rõhutada kehtivate andmekaitsealaste õigusaktide kohaldatavust. Peale selle tuleks muuta selgemaks viide direktiivile 95/46/EÜ, täpsustades, et selle sätteid kohaldatakse vastavalt siseriiklikele eeskirjadele, millega direktiivi 95/46/EÜ rakendatakse. Euroopa andmekaitseinspektor märgib, et määruse ettepaneku mõnes sättes on sõnaselgelt viidatud direktiivile 95/46/EÜ ja/või määrusele (EÜ) nr 45/2001. Sellega toonitatakse küll asjakohaste andmekaitse eeskirjade kohaldamist konkreetsetel juhtudel, ent see ei tähenda, et kõnealused eeskirjad ei oleks kohaldatavad juhul, kui neid ei ole igas (potentsiaalselt) isikuandmete töötlemist hõlmavas sättes sõnaselgelt nimetatud.
15. Sarnaselt põhjendusele 33 tuleks ka muudes sätetes kasutada järjepidevalt sõnastust, mille kohaselt liikmesriigid „peavad” (mitte „peaksid”) järgima andmekaitsealaste õigusakte, kuna tegemist on kehtivate õigusaktidega, mille kohaldamise suhtes puudub kaalutusõigus.

2.2. Insaiderite nimekirjad

16. Määruse ettepanek sisaldab finantsinstrumentide emitentide või saastekvootide turu osaliste kohustust koostada kõikide nende heaks töölepingu alusel või muul viisil töötavate ja siseteabele juurdepääsu omavate isikute nimekiri (artikli 13 lõige 1). Finantsinstrumentide emitendid, kelle finantsinstrumentidega on lubatud kaubelda VKEde kasvuturul, on sellest kohustusest vabastatud, välja arvatud juhul, kui pädev asutus neilt seda nõuab (artikli 13 lõige 2).
17. Euroopa andmekaitseinspektor tunnustab, et selline nimekiri on vajalik kui oluline vahend pädevatele asutustele võimalike siseriingitehingute või turu kuritarvitamise uurimisel. Kuivõrd asjaomaste nimekirjadega on aga seotud isikuandmete töötlemine, tuleks peamised andmekaitse-eeskirjad ja tagatised sätestada põhiõigusaktis. Seepärast soovib Euroopa andmekaitseinspektor viidata määruse ettepaneku sisulistes sätetes sõnaselgelt sellise nimekirja otstarbele. Direktiivi 95/46/EÜ artikli 6 kohaselt on otstarve tegelikult igasuguse andmetöötluse üks põhielement.
18. Määruse ettepaneku artikli 13 lõike 4 kohaselt võtab komisjon delegeeritud õigusaktidega vastu meetmed, millega määratakse kindlaks nimekirja sisu (sealhulgas insaiderite nimekirja kantavate isikute andmed ja nende nimekirja kandmise põhjused) ning sellise nimekirja koostamise tingimused (sealhulgas ajakohastamise tingimused, säilitamisaeg ja nimekirja kantud isikute kohustused). Ent Euroopa andmekaitseinspektor soovib järgmist:
- lisada nimekirja põhielemendid (igal juhul isikute nimekirja kandmise põhjused) määruse ettepanekusse endasse;
 - viidata vajadusele konsulteerida Euroopa andmekaitseinspektoriga, kui delegeeritud õigusaktid on seotud isikuandmete töötlemisega.

2.3. Pädevate asutuste volitused

19. Artikli 17 lõikes 2 on loetletud vähimad järelevalve- ja uurimisvolitused, mis pädevatel asutustel on määruse ettepanekust tulenevate ülesannete täitmiseks.

⁽¹⁾ Vt määruse ettepaneku põhjendused 33, 35, 39 ja 40.

⁽²⁾ Vt määruse ettepaneku artikli 17 lõige 4, artiklid 22 ja 23 ning artikli 29 lõike 1 punkt c.

20. Eelkõige tuleb eritähelpanu pöörata kahele volitusele, kuna need mõjutavad õigust eraelu puutumatusse ja andmekaitsele: õigus siseneda eraruumidesse, et võtta kaasa mis tahes kujul dokumente, ning õigus nõuda telefonikõnede andmeid ja andmeliiklusandmeid.

2.3.1. Õigus siseneda eraruumidesse

21. Õigus siseneda eraruumidesse, et võtta kaasa mis tahes kujul dokumente, on äärmiselt sekkuv ja vastuolus õigusega eraelu puutumatusse. Seepärast peaksid selle suhtes kehtima ranged tingimused ja piisavad kaitsemeetmed ⁽¹⁾. Artikli 17 lõike 2 punkti e kohaselt peab eraruumidesse sisenemiseks olema saadud õigusasutuse eelnev luba kooskõlas siseriikliku õigusega ning see võib toimuda juhul, kui on alust kahelda, et kontrolli objektiga seotud dokumendid võivad olla olulised sisingitehingu või turuga manipuleerimise juhtumi tõendamiseks. Euroopa andmekaitseinspektor hindab asjaolu, et tekstis on kvalifitseeritud pädevate asutuste volitused, nõudes eraruumidesse sisenemise tingimusena põhjendatud kahtlust määruse ettepaneku või direktiivi ettepaneku rikkumise kohta ning õigusasutuse eelnevat luba. Euroopa andmekaitseinspektor leiab aga, et kõnealuse volituse võimalikku sekkuvat olemust arvesse võttes on nii põhjendatud kui ka vajalik kehtestada üldine nõue saada õigusasutuse eelnev luba, olenemata sellest, kas seda nõutakse siseriikliku õigusega.
22. Määruse ettepaneku põhjenduses 30 on täpsustatud juhtumid, mil eraruumidesse sisenemine on vajalik: kui isik, kellele on juba esitatud teabenõue, on jätnud selle (täielikult või osaliselt) täitmata või kui on alust arvata, et nõude esitamisel seda ei täideta või et teabenõudega seotud dokumendid või teave kõrvaldatakse, võltsitakse või hävitatakse. Euroopa andmekaitseinspektor pooldab sellist täpsustust. Ta leiab aga, et tegemist on täiendavate kaitsemeetmetega, mida on vaja eraelu puutumatusse õiguse järgimise tagamiseks, ja seepärast tuleks need lisada eraruumidesse sisenemise tingimusena mõnda sisulisse sättesse.

2.3.2. Õigus nõuda telefonikõnede andmeid või andmeliiklusandmeid

23. Artikli 17 lõike 2 punktiga f antakse pädevatele asutustele õigus „nõuda sideoperaatori või investeerimisühingu valduses olevaid telefonikõnede andmeid ja andmeliiklusandmeid”, selgitades aga, et sellise nõudmise esitamiseks peab olema „alust kahtlustada”, et kõnealused andmed „võivad olla olulised selleks, et tõendada [...] sisingitehingut või turuga manipuleerimist” määruse ettepaneku või direktiivi ettepaneku alusel. Need andmed ei ole siiski seotud „asjaomase teavevahetuse sisuga”. Peale selle on artikli 17 lõikes 3 sätestatud, et lõikes 2 osutatud volitusi teostatakse kooskõlas siseriikliku õigusega.
24. Elektrooniliste sidevahendite kasutamist käsitlevad andmed võivad hõlmata väga mitmesuguseid isikuandmeid, näiteks kõne alustaja ja vastuvõtja identiteet, kõne aeg ja kestus, kasutatud võrk, kaasaskantavate seadmete puhul isiku geograafiline asukoht jne. Peale selle võivad mõned Interneti ja e-postiga seotud liiklusandmed (näiteks külastatud veebisaitide loetelu) paljastada olulisi üksikasju teavevahetuse sisu kohta. Ühtlasi on liiklusandmete töötlemine vastuolus kirjavahetuse konfidentsiaalsusega. Seda arvesse võttes on direktiivis 2002/58/EÜ ⁽²⁾ (eraelu puutumatus ja elektroonilist sidet käsitlev direktiiv) kehtestatud põhimõtte, mille kohaselt tuleb liiklusandmed, mida side edastamiseks ei ole enam vaja, kustutada või muuta anonüümseks ⁽³⁾. Nimetatud direktiivi artikli 15 lõike 1 kohaselt võivad liikmesriigid lisada siseriiklikesse õigusaktidesse erandeid konkreetsetel seaduslikel eesmärkidel, kui need erandid on demokraatlikus ühiskonnas asjaomaste eesmärkide saavutamiseks vajalikud, otstarbekad ja proportsionaalsed ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ Vt eelkõige Euroopa Inimõiguste Kohtu 23. veebruari 1993. aasta otsus kohtuasjas 10828/84: Funcke vs. Prantsusmaa.

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2002/58/EÜ, 12. juuli 2002, milles käsitletakse isikuandmete töötlemist ja eraelu puutumatusse kaitset elektroonilise side sektoris (EÜT L 201, 31.7.2002, lk 37).

⁽³⁾ Vt direktiivi 2002/58/EÜ artikli 6 lõige 1 (EÜT L 201, 31.7.2002, lk 37).

⁽⁴⁾ Direktiivi 2002/58/EÜ artikli 15 lõikes 1 on sätestatud, et selline piiramine peab olema „vajalik, otstarbekas ja proportsionaalne abinõu selleks, et kaitsta direktiivi 95/46/EÜ artikli 13 lõikes 1 nimetatud riiklikku julgeolekut (s.t riigi julgeolekut), riigikaitset, avalikku korda, kriminaalkuritegude või elektroonilise sidesüsteemi volitamata kasutamise ennetamist, uurimist, avastamist ja kohtus menetlemist. Selleks võivad liikmesriigid muu hulgas võtta seadusandlikke meetmeid, millega nähakse ette andmete säilitamine piiratud aja jooksul käesolevas lõikes sätestatud põhjustel [...]”.

25. Euroopa andmekaitseinspektor tunnistas, et määruse ettepaneku puhul on komisjoni eesmärgid seaduslikud. Ta mõistab vajadust selliste algatuste järele, millega püütakse tõhustada järelevalvet finantsturgude üle, et tagada nende nõuetelevastavus ja kaitsta paremini nii investoreid kui ka majandust tervikuna. Ent liiklusandmetega otseselt seotud uurimisvõlutused peavad nende võimalikku sekkuvat olemust arvesse võttes vastama vajalikkuse ja proportsionaalsuse nõuetele, st need peavad piirduma sellega, mis on asjakohane taotletava eesmärgi täitmiseks, ega tohi minna kaugemale selle saavutamiseks vajalikust⁽¹⁾. Seda arvestades on väga tähtis, et nii nende isikuline ja esemeline kohaldamisala kui ka nende kasutamise asjaolud ja tingimused oleksid selgelt koostatud. Peale selle tuleb näha ette piisavad kaitsemeetmed väärkasutamise ohu vältimiseks.
26. Asjaomased telefonikõnede andmed ja andmeliiklusandmed hõlmavad ilmselgelt isikuandmeid direktiivi 95/46/EÜ, direktiivi 2002/58/EÜ ja määruse (EÜ) nr 45/2001 tähenduses. Määruse ettepaneku põhjenduses 31 on märgitud, et „Telefonikõnede andmete ja andmeliiklusandmete põhjal saab tuvastada väära või eksitava teabe levitamise eest vastutava isiku, kindlaks teha, et isikud on olnud teatud ajal omavahel ühenduses ja et kaks või rohkem isikut on omavahel seotud”⁽²⁾. Seepärast tuleb tagada, et täielikult järgitakse tingimusi, mis on sätestatud direktiivides ja määruses isikuandmete õiglase ja seadusliku töötlemise suhtes.

2.3.3. Õigusaluste luba käsitlev nõue

27. Euroopa andmekaitseinspektor märgib, et artikli 17 lõike 3 kohaselt teostatakse seda õigust kooskõlas siseriikliku õigusega, kuid selles sättes ei viidata sõnaselgelt õigusasutuste eelnevale loale nagu eraruumidesse sisenemise õiguse puhul. Euroopa andmekaitseinspektor leiab, et kõnealuse volituse võimalikku sekkuvat olemust arvestades ning kõikides ELi liikmesriikides õigusaktide ühtlustatud kohaldamise huvides on põhjendatud kehtestada kõikidel juhtudel üldine nõue saada õigusasutuse eelnev luba, olenemata sellest, kas seda siseriikliku õigusega nõutakse. Ühtlasi tuleb arvesse võtta, et mitmesugustest liikmesriikide õigusaktides on sätestatud eritagatised kodu puutumatu kaitsmiseks ebaproportsionaalse ja hoolikalt reguleerimata kontrollimise, läbiotsimise või arestimise eest, eriti kui seda teostavad haldusasutused.
28. Peale selle soovib Euroopa andmekaitseinspektor kehtestada pädevate asutuste suhtes nõude taotleda telefonikõnede andmeid ja andmeliiklusandmeid ametliku otsusega, milles on täpsustatud taotluse eesmärk, millist teavet nõutakse, teabe esitamiseks ettenähtud aeg ning taotluse saaja õigus lasta otsus Euroopa Kohtul läbi vaadata.

2.3.4. Telefonikõnede andmete ja andmeliiklusandmete määratlus

29. Määruse ettepanekus ei ole määratletud mõisteid „telefonikõnede andmed ja andmeliiklusandmed”. Direktiivis 2002/58/EÜ (eraelu puutumatus ja elektroonilist sidet käsitlev direktiiv) on viidatud üksnes „liiklusandmetele”, kuid mitte „telefonikõnede andmetele ja andmeliiklusandmetele”. On ilmselge, et kõnealuste mõistete täpne tähendus määrab kindlaks selle, millist mõju võivad uurimisvõlutused asjaomaste isikute eraelu puutumatusse ja andmekaitsele avaldada. Euroopa andmekaitseinspektor soovib kasutada direktiivis 2002/58/EÜ „liiklusandmete” määratluses juba kehtestatud terminoloogiat.
30. Artikli 17 lõike 2 punktis f on viidatud „sideoperaatori [...] valduses olevatele telefonikõnede andmetele ja andmeliiklusandmetele”. Eraelu puutumatus ja elektroonilist sidet käsitlevas direktiivis on kehtestatud põhimõte, mille kohaselt liiklusandmed tuleb kustutada, kui neid ei ole enam vaja ärilisel eesmärgil, milleks need koguti. Eraelu puutumatus ja elektroonilist sidet käsitleva direktiivi artikli 15 lõike 1 alusel võivad liikmesriigid aga selle kohustuse õiguskaitsega seotud eesmärkidel tühistada. Andmete säilitamise direktiivi eesmärk on kooskõlastada liikmesriikide tegevust eraelu puutumatus ja elektroonilist sidet käsitleva direktiivi artikli 15 lõike 1 alusel, kuivõrd tegemist on andmete säilitamisega *raskete* kuritegude uurimiseks, avastamiseks ja kohtus menetlemiseks.

⁽¹⁾ Vt nt Euroopa Kohtu otsus liidetud kohtuasjades C-92/09 ja C-93/09: Volker und Markus Schecke GbR (C-92/09), Hartmut Eifert (C-92/09) vs. Land Hessen, EKLi veel avaldamata, punkt 74.

⁽²⁾ Vt ka määruse ettepaneku seletuskiri, lk 12.

31. Küsimus seisneb selles, kas artikli 17 lõike 2 punktis f nimetatud telefonikõnede andmed ja andmeliiklusandmed viitavad eraelu puutumatus ja elektroonilist sidet käsitleva direktiiviga reguleeritud liiklus- ja asukohaandmete säilitamise teel kättesaadavatele andmetele või andmete säilitamise direktiiviga nõutud lisaandmetele. Viimasel juhul ilmneks tõsine probleem, sest eraelu puutumatus ja elektroonilist sidet käsitleva direktiivi artikli 15 lõikes 1 sätestatud erandeid (st kriminaalkuritegude uurimine, avastamine ja kohtus menetlemine) kasutatakse nende eesmärkide laiendamiseks, milleks neid andmete säilitamise direktiivi alusel säilitatakse (st *raskete* kuritegude uurimine, avastamine ja kohtus menetlemine). Teiste sõnadega kasutatakse andmete säilitamise direktiivi alusel säilitatavaid andmeid seega eesmärkidel, mida ei ole kõnealuse direktiiviga ette nähtud. See tähendab seda, et Euroopas õhutataks kasutama seaduslikku lünka, mis on kehtiva andmete säilitamise direktiivi üks põhilisi puudusi ⁽¹⁾.
32. Seepärast on Euroopa andmekaitseinspektori tungiv soovitus täpsustada, mis liiki telefonikõnede andmeid ja andmeliiklusandmeid võivad pädevad asutused nõuda. Sellised andmed peavad olema piisavad ja asjakohased ega tohi minna kaugemale nende kasutamise ja töötlemise eesmärgist. Peale selle soovitab Euroopa andmekaitseinspektor piirata artikli 17 lõike 2 punkti f andmetega, mida sideoperaatorid tavaliselt töötlevad (mis on nende valduses) eraelu puutumatus ja elektroonilist sidet käsitleva direktiivi 2002/58/EÜ raamistikus. See välistab põhimõtteliselt juurdepääsu andmete säilitamise direktiivi kohaselt säilitatavatele andmetele, kui sellise juurdepääsu eesmärk ei ole *raskete* kuritegude uurimine, avastamine ja kohtus menetlemine ⁽²⁾.
33. Artikli 17 lõike 2 punktiga f on ette nähtud juurdepääs „investeeringusühingu valduses olevatele telefonikõnede andmetele ja andmeliiklusandmetele”. Tekstis tuleks täpsustada andmete liigid ja selgitada, millistele äriühingutele selle sättega viidatakse. Euroopa andmekaitseinspektor eeldab, et asjaomased andmed kattuvad andmetega, millele on viidatud ettepanekus võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv finantsinstrumentide turgude kohta (edaspidi „finantsinstrumentide turgude direktiivi ettepanek”). Ta rõhutab, et on esitanud ka selle ettepaneku kohta mõne märkuse, milles soovitas samuti neid mõisteid selgitada ⁽³⁾. Kuna telefonikõnede andmed ja andmeliiklusandmed on seotud finantsinstrumentide turgude direktiivi ettepaneku artikli 16 lõikes 7 viidatud telefonivestluste ja elektroonilise teabevahetusega, soovitas Euroopa andmekaitseinspektor peale selle määrata kindlaks sellise teabevahetuse salvestamise eesmärk ja täpsustada nii salvestatavad teabevahetuse liigid kui ka teabevahetusega seotud andmete kategooriad ⁽⁴⁾.
34. Lõpuks on Euroopa andmekaitseinspektoril rõõm näha, et tekstis on andmete juurdepääsu tingimusena nõutud põhjendatud kahtlust määruse ettepaneku või direktiivi ettepaneku rikkumise kohta ning et selles on sõnaselgelt välistatud pädevate asutuste juurdepääs teabevahetuse sisule.

2.4. Kahtlaste tehingute tuvastamiseks ja nendest teatamiseks kehtestatud süsteemid

35. Määruse ettepaneku artikli 11 lõikega 1 on ette nähtud, et kauplemiskoha tegevust juhtiv isik kehtestab töhusa korra ja menetlused ning kohaldab neid eesmärgiga vältida ja tuvastada turu kuritarvitamist. Peale selle on lõikes 2 sätestatud, et kõik isikud, kelle ametialaseks tegevuseks on finantsinstrumentide tehingute korraldamine või tegemine, peavad olema sisse seadnud süsteemid selliste korralduste ja

⁽¹⁾ Sellega seoses vt Euroopa andmekaitseinspektori 31. mai 2011. aasta arvamus komisjoni hindamisaruande kohta nõukogule ja Euroopa Parlamendile seoses andmete säilitamise direktiiviga (direktiiv 2006/24/EÜ), nt punkt 24.

⁽²⁾ Euroopa andmekaitseinspektor soovib meenutada probleeme, mis on seotud „raske kuriteo” Euroopa määratluse puudumisega. Euroopa andmekaitseinspektor tõepoolest rõhutas, et komisjoni hindamisaruandest andmete säilitamise direktiivi kohta ilmneb, et „raske kuriteo” täpse määratluse liikmesriikide pädevusse jätmise tulemusel on andmeid kasutatud väga mitmesugustel eesmärkidel. Komisjon on väitnud järgmist: „Enamik direktiivi ülevõtnud liikmesriike võimaldavad vastavalt oma õigusaktidele säilitatud andmetele juurdepääsu ja nende kasutamist ka eesmärkidel, mida kõnealune direktiiv ei hõlma (näiteks kuritegevuse üldine ennetamine ja kuritegevuse vastu võitlemine, eluohhtlikud olukorrad)”. Vt 31. mai 2011. aasta arvamus komisjoni hindamisaruande kohta nõukogule ja Euroopa Parlamendile seoses andmete säilitamise direktiiviga (direktiiv 2006/24/EÜ), punktid 24, 71 ja 72.

⁽³⁾ Artikli 71 lõike 2 punkti d kohaselt on pädevatel asutustel kavandatava finantsinstrumentide turgude direktiivi alusel lubatud nõuda investeeringusühingutelt olemasolevaid telefonikõnede salvestusi ja tõendeid andmete edastamise kohta, kui esineb põhjendatud kahtlusi finantsinstrumentide turgude direktiivi ettepaneku rikkumise kohta.

⁽⁴⁾ Vt Euroopa andmekaitseinspektori 10. veebruari 2012. aasta arvamus ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv finantsinstrumentide turgude kohta, millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2004/39/EÜ (uuesti sõnastatud) ning ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus finantsinstrumentide turgude kohta ning millega muudetakse määrust [Euroopa turu infrastruktuuri määrus] börsiväliste tuletisinstrumentide, kesksete vastaspoolte ja kauplemisteabehoidlate kohta.

tehingute tuvastamiseks ning neist teatamiseks, mis võivad kujutada endast sisingitehinguid, turuga manipuleerimist või turuga manipuleerimise või sisingitehingute tegemise katset. Kahtluse korral tuleb viivitamata teavitada pädevat asutust. Komisjon võtab vastu regulatiivsed tehnilised standardid, et määrata kindlaks lõikes 1 viidatud asjakohane kord ja menetlused ning lõikes 2 nimetatud süsteemid ja teavitusvormid (artikli 11 lõike 3 viimane lause).

36. Kuna sellised süsteemid hõlmavad tõenäoliselt isikuandmeid (nt insaiderite nimekirjas viidatud isikute tehtud tehingute jälgimine), rõhutab Euroopa andmekaitseinspektor, et asjaomased standardid tuleb välja töötada kooskõlas eraelu kavandatud puutumatus põhimõttega, mille kohaselt integreeritakse andmekaitse ja eraelu puutumatus isikuandmete töötlemist hõlmavatesse uutesse toodetesse, teenustesse ja protsessidesse kohe nende väljatöötamise alguses ⁽¹⁾. Ühtlasi soovib Euroopa andmekaitseinspektor viidata vajadusele konsulteerida Euroopa andmekaitseinspektoriga, kui kõnealused regulatiivsed standardid on seotud isikuandmete töötlemisega.

2.5. Teabe vahetamine kolmandate riikidega

37. Euroopa andmekaitseinspektor nimetab viitamist direktiivile 95/46/EÜ, eeskätt määruse ettepaneku artiklites 25 ja 26 ning artiklis 23 nimetatud konkreetsetele kaitsemeetmetele seoses isikuandmete edastamisega kolmandatele riikidele. Täpsemalt leitakse, et iga juhtumi eraldi hindamine, edastamise vajalikkuse tagamine, nõue saada pädeva asutuse eelnev sõnaselge luba andmete edasisaamiseks kolmandale riigile ja kolmanda riigi poolt ning isikuandmete piisava kaitsetaseme olemasolu kolmandas riigis on selliste edastamisega seotud riske arvesse võttes asjakohased kaitsemeetmed.

2.6. Karistuste avaldamine

2.6.1. Karistuste kohustuslik avaldamine

38. Määruse ettepaneku artikli 26 lõikega 3 kohustatakse liikmesriike tagama, et pädevad asutused avaldavad põhjendamatut viivitust iga määruse ettepaneku rikkumise eest määratud haldusmeetme ja -karistuse, esitades vähemalt rikkumise liigi ja laadi ning rikkumise eest vastutava isiku andmed, välja arvatud juhul, kui selle teabe avaldamine ohustaks tõsiselt finantsturgude stabiilsust.
39. Karistuste avaldamine aitaks suurendada nende hoiatavat mõju, heidutades tegelikke ja võimalikke toimepanijaid rikkumisi sooritamast, et vältida maine olulist kahjustamist. Peale selle suurendaks see läbipaistvust, teavitades turu korraldajaid asjaolust, et konkreetne isik on pannud toime rikkumise. Kõnealust kohustust leevendatakse ainult siis, kui avaldamine põhjustaks asjaomastele isikutele ebaproportsionaalset kahju, millisel juhul pädevad asutused avaldavad karistused anonüümselt.
40. Euroopa andmekaitseinspektoril on hea meel asjaolu üle, et põhjenduses 35 on viidatud põhiõiguste hartale, eelkõige õigusele isikuandmete kaitsele karistuste kohaldamisel ja avalikustamisel. Ta ei ole aga kindel, et praeguses sõnastuses vastab karistuste avaldamise kohustus andmekaitsealase õiguse nõuetele, mida Euroopa Kohus on selgitanud kohtuasjas Schecke tehtud otsuses ⁽²⁾. Ta on seisukohal, et kõnealuse meetme eesmärki, vajalikkust ja proportsionaalsust ei ole piisavalt tõendatud ning et igal juhul tuleb ette näha piisavad kaitsemeetmed seoses üksikisikute õiguste suhtes esinevate riskidega.

2.6.2. Avaldamise vajalikkus ja proportsionaalsus

41. Kohtuasjas Schecke tehtud otsuses tühistas Euroopa Kohus nõukogu määruse ja komisjoni määruse sätted, millega nähti ette põllumajandusfondidest toetuse saajaid käsitleva teabe, sealhulgas toetusetaajate isiku ja saadud summade kohustuslik avaldamine. Kohus leidis, et sellise avaldamise näol on tegemist Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artikli 8 lõike 2 reguleerimisalasse kuuluva isikuandmete töötlemisega ning seega harta artiklites 7 ja 8 ette nähtud õiguste riivega.

⁽¹⁾ Vt Euroopa andmekaitseinspektori 14. jaanuari 2011. aasta arvamus komisjoni teatise kohta Euroopa Parlamendile, nõukogule, Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele – „Terviklik lähenemisviis isikuandmete kaitsele Euroopa Liidus“ (ELT C 181, 22.6.2011, lk 1), punktid 108–115.

⁽²⁾ Otsus liidetud kohtuasjades C-92/09 ja C-93/09: Schecke, punktid 56–64.

42. Olles sedastanud, et „isikuandmete kaitse erandite ja piirangute puhul tuleb piirduda rangelt vajalikuga”, analüüsis kohus järgnevalt andmete avaldamise eesmärki ja selle proportsionaalsust. Kohtu järelduse kohaselt ei viidanud miski sellele, et nõukogu ja komisjon oleksid asjaomaste õigusaktide vastuvõtmisel vaagunud andmete avaldamise viisi, mis vastaks avaldamise eesmärgile, kuid oleks samas toetusesaajate suhtes vähem sekkuv.
43. Määruse ettepaneku artikli 26 lõikega 3 paistavad kaasnevat samad puudused, mida Euroopa Kohus rõhutas kohtuasjas *Schecke* tehtud otsuses. Tuleb meeles pidada, et hinnates isikuandmete avalikustamist nõudva sätte vastavust andmekaitseõuetele, on äärmiselt tähtis, et ettenähtud avaldamisel oleks selge ja täpselt määratletud eesmärk. Ainult selge ja täpselt määratletud eesmärgi olemasolu korral saab hinnata, kas asjaomaste isikuandmete avaldamine on tegelikult vajalik ja proportsionaalne ⁽¹⁾.
44. Ettepaneku ja sellele lisatud dokumentide (st mõju hindamise aruande) lugemisel jäi Euroopa andmekaitseinspektorile mulje, et asjaomase meetme eesmärki ja seega ka selle vajalikkust ei ole selgelt kindlaks tehtud. Kui ettepaneku põhjendustes ei ole seda küsimust üldse käsitletud, siis mõjuhindangus on viidatud ainult üldisele positiivsele mõjule (st hoiatava mõju suurenemine seoses turu kuritarvitamisega, investorite kaitsmisele kaasaaitamine, emitentide võrdne kohtlemine, tõhusam jõustamine) ning üksnes märgitud, et „karistuste avaldamine on väga oluline läbipaistvuse suurendamiseks ja finantsturu suhtes usalduse säilitamiseks” ja et „määratud karistuste avaldamine aitab saavutada hoiatava mõju eesmärki ning parandab turu terviklikkust ja investorite kaitset” ⁽²⁾. Selline üldine väide ei tundu olevat piisav kavandatud meetme vajalikkuse tõendamiseks. Kui üldeesmärk on suurendada hoiatavat mõju, siis tundub, et komisjon oleks pidanud selgitama eeskätt seda, miks ei oleks piisanud suurematest rahtrahvidest (või muudest karistustest, mis ei hõlma nimede esiletoomist ja häbistamist).
45. Peale selle ei tundu mõju hindamise aruandes olevat arvesse võetud vähem sekkuvaid meetodeid nagu avaldamise otsustamine iga juhtumi puhul eraldi. Viimane võimalus tundub esmapilgul eelkõige olevat proportsionaalsem lahendus, arvestades just asjaolu – mida on tunnistanud ka artikli 26 lõike 1 punktis d –, et avaldamise näol on tegemist karistusega, mida tuleb seega hinnata iga juhtumi puhul eraldi, võttes arvesse selliseid asjaolusid nagu rikkumise raskus, isikliku vastutuse ulatus, korduvad rikkumised, kolmandate isikute kantud kahju jne ⁽³⁾.
46. Mõju hindamise aruandes ei ole selgitatud, miks ei kujuta endast piisavat võimalust avaldamise otsustamine iga juhtumi puhul eraldi. Selles on üksnes märgitud, et määratud karistuste avaldamine „aitab saavutada eesmärki kaotada võimaluse korral variandid ja kaalutlusõigus, kõrvaldades liikmesriikide praeguse kaalutlusõiguse sellist avaldamist mitte nõuda” ⁽⁴⁾. Euroopa andmekaitseinspektori arvamuse kohaselt on võimalus hinnata juhtumit selle konkreetsete asjaolude põhjal proportsionaalsem ning seega eelistatav kohustuslikule avaldamisele kõikide juhtumite puhul. Selline kaalutlusõigus võimaldaks näiteks pädevatel asutustel vältida avaldamist vähemtähtsate rikkumiste puhul, kui rikkumisega ei kaasnenud olulist kahju, asjaomane isik on koostööaldis jne. Seega ei hajuta mõjuhindangus esitatud analüüs meetme vajalikkuse ja proportsionaalsusega seotud kahtlusi.

2.6.3. Vajadus piisavate kaitsemeetmete järele

47. Määruse ettepanekuga oleks tulnud ette näha piisavad kaitsemeetmed, et tagada õiglane tasakaal eri huvide vahel. Esiteks on kaitsemeetmed vajalikud seoses süüdistatud isikute õigusega otsus kohtus

⁽¹⁾ Vt sellega seoses ka Euroopa andmekaitseinspektori 15. aprilli 2011. aasta aramus, mis käsitleb Euroopa Liidu aastaelarve suhtes kohaldatavaid finantseeskirju (ELT C 215, 21.7.2011, lk 13).

⁽²⁾ Vt mõjuhindang, lk 166.

⁽³⁾ St kooskõlas määruse ettepaneku artikliga 27, milles on sätestatud karistuste kindlaksmääramise kriteeriumid.

⁽⁴⁾ Vt mõjuhindang, lk 167.

vaidlustada ja süütuse presumptsiooniga. Artikli 26 lõikesse 3 oleks tulnud lisada sellekohane erisäte, et kohustada pädevaid asutusi võtma vajalikud meetmed seoses olukordadega, kus otsus edasi kaevatakse ning kus kohus selle lõpuks tühistab ⁽¹⁾.

48. Teiseks tuleks määruse ettepanekus tagada andmesubjektide õiguste ennetav järgimine. Euroopa andmekaitseinspektor hindab asjaolu, et määruse ettepaneku lõpliku versiooniga nähakse ette võimalus välis- avaldamine juhul, kui see põhjustaks ebaproportsionaalset kahju. Ennetav lähenemisviis peaks aga tähendama seda, et andmesubjekte teavitatakse eelnevalt asjaolust, et otsus, millega karistus määratakse, avaldatakse ning et direktiivi 95/46/EÜ artikli 14 alusel on neil õigus esitada õigustatud ja veenvatel põhjustel vastuväiteid ⁽²⁾.
49. Kolmandaks – kuigi määruse ettepanekus ei ole täpsustatud teabe avaldamise kanalit, võib ette kujutada, et tegelikkuses avaldab enamik liikmesriike sellise teabe Internetis. Teabe avaldamisega Internetis kaasnevad eriküsimused ja -riskid eelkõige seoses vajadusega tagada, et teavet ei hoita Internetis kauem kui vajalik ning et andmeid ei ole võimalik manipuleerida ega muuta. Väliste otsingumootorite kasutamisega kaasneb ka risk, et teavet võidakse käsitleda kontekstiväliselt ning levitada seda veebis ja mujal viisil, mida on raske kontrollida ⁽³⁾.
50. Eespool kirjeldatud arvesse võttes tuleb kohustada liikmesriike tagama, et asjaomaste isikute isikuandmeid hoitakse Internetis ainult mõistliku aja jooksul, mille möödumisel need süsteemselt kustutatakse ⁽⁴⁾. Peale selle tuleks liikmesriikidelt nõuda, et nad tagavad piisavate turva- ja kaitsemeetmete kehtestamise, eelkõige kaitseks väliste otsingumootorite kasutamisega seotud riskide eest ⁽⁵⁾.

2.6.4. Järeldus

51. Euroopa andmekaitseinspektor on seisukohal, et karistuste kohustuslikku avaldamist käsitlev säte ei ole oma praeguses sõnastuses kooskõlas põhiõigusega eraelu puutumatusle ja andmekaitsele. Seadusandja peaks hoolega hindama kavandatud süsteemi vajalikkust ning kontrollima, kas avaldamiskohustus ei lähe kaugemale taotletava avaliku huvi eesmärgi täitmiseks vajalikkust ja kas sama eesmärgi saavutamiseks ei ole vähem piiravaid meetmeid. Sõltuvalt sellise proportsionaalsuse analüüsi tulemustest peaksid avaldamiskohustust igal juhul toetama piisavad kaitsemeetmed, millega tagatakse süütuse presumptsiooni järgimine, asjaomaste inimeste õigus esitada vastuväiteid, andmete turvalisus/täpsus ning nende kustutamine piisava aja möödumisel.

2.7. Rikkumistest teatamine

52. Määruse ettepaneku artiklis 29 nõutakse liikmesriikidelt tõhusate rikkumistest teatamise mehhanismide ehk rikkumistest teavitamise süsteemide kehtestamist. Kuigi need võivad olla tõhusad nõuete täitmise vahendid, toovad sellised süsteemid andmekaitse seisukohast kaasa suuri probleeme ⁽⁶⁾.

⁽¹⁾ Riiklikud ametiasutused võiksid kaaluda näiteks järgmisi meetmeid: lükata avaldamine kuni apellatsioonikaebuse tagasilükkamiseni edasi või, nagu on soovitatud mõju hindamise aruandes, selgelt viidata, et otsuse suhtes on käimas apellatsioonimenetlus ja et kuni lõpliku otsuse tegemiseni tuleb eeldada asjaomase isiku süütust, ja avaldada parandus juhtudel, kui kohus tühistab otsuse.

⁽²⁾ Vt Euroopa andmekaitseinspektori 10. aprilli 2007. aasta arvamus ühise põllumajanduspoliitika rahastamise kohta (ELT C 134, 16.6.2007, lk 1).

⁽³⁾ Vt sellega seoses Itaalia andmekaitseasutuse avaldatud dokument „Personal Data As Also Contained in Records and Documents by Public Administrative Bodies: Guidelines for Their Processing by Public Bodies in Connection with Web-Based Communication and Dissemination“, kättesaadav Itaalia andmekaitseasutuse veebisaidil aadressil <http://www.garanteprivacy.it/garante/doc.jsp?ID=1803707>

⁽⁴⁾ Need mured on seotud ka üldisema õigusega olla unustatud, mille lisamist isikuandmete kaitse uude õigusraamistikku praegu arutatakse.

⁽⁵⁾ Kõnealused turva- ja kaitsemeetmed võivad hõlmata näiteks andmete indekseerimise välistamist väliste otsingumootorite kaudu.

⁽⁶⁾ Artikli 29 tööühm avaldas 2006. aastal selliste süsteemide kohta arvamus, milles käsitletakse selle tegevuse andmekaitsega seonduvaid külg: arvamus 1/2006, mis käsitleb ELi andmekaitse eeskirjade kohaldamist asutusesiseste väärikäitumisest teatamise mehhanismide suhtes raamatupidamise, raamatupidamise siseauditi, auditi, altkäemaksu vastu võitlemise, pangandus- ja finantskuritegude valdkonnas (tööühma arvamus rikkumistest teatamise kohta). Arvamus on kättesaadav artikli 29 tööühma veebilehel aadressil http://ec.europa.eu/justice/policies/privacy/workinggroup/index_en.htm

53. Euroopa andmekaitseinspektoril on hea meel selle üle, et määruse ettepanek sisaldab kahtlustatavatest rikkumistest teavitavate isikutega ja üldisemalt andmekaitsega seotud konkreetseid kaitsemeetmeid, mida tuleb riikide tasandil veelgi edasi arendada. Euroopa andmekaitseinspektor on teadlik asjaolust, et määruse ettepanekus on sätestatud üksnes liikmesriikide rakendatava süsteemi põhielemendid. Sellest hoolimata soovib ta juhtida tähelepanu järgmistele lisapunktidele.
54. Nagu ka muudes arvamustes ⁽¹⁾ rõhutab Euroopa andmekaitseinspektor vajadust lisada konkreetne viide sellele, et tagada tuleb informaatorite ja rikkumistest teatajate isiku konfidentsiaalsus. Euroopa andmekaitseinspektor rõhutab, et rikkumistest teatajad on keerulises olukorras. Sellist teavet jagavatele isikutele tuleb tagada konfidentsiaalsus, eelkõige ei tohiks nende isikut teha teatavaks inimesele, kelle väidetavast rikkumisest on teatatud ⁽²⁾. Rikkumisest teatajate konfidentsiaalsus tuleb tagada menetluse kõikides etappides, kuivõrd see ei lähe vastuollu kohtumenetlust reguleerivate riiklike eeskirjadega. Eeskätt võib isiku avalikustamine olla vajalik seoses edasise uurimise või uurimise tulemusel algatatud järgneva kohtumenetlusega (sealhulgas juhul, kui on tehtud kindlaks, et rikkumisest teataja on isiku kohta kuritahtlikult esitanud valeandmeid) ⁽³⁾. Eespool kirjeldatud arvesse võttes soovib Euroopa andmekaitseinspektor lisada artikli 29 lõike 1 punkti b järgmise sätte: „nende isiku konfidentsiaalsus tuleb tagada menetluse kõikidel etappidel, kui selle avalikustamist ei nõuta riiklikes õigusaktides edasise uurimise või järgneva kohtumenetluse kontekstis”.
55. Euroopa andmekaitseinspektoril hea meel asjaolu üle, et artikli 29 lõike 1 punktis c nõutakse liikmesriikidelt nii rikkumises süüdistatava isiku kui ka süüdistuse esitanud isiku isikuandmete kaitset kooskõlas direktiivis 95/46/EÜ sätestatud põhimõtetega. Ta soovib aga jätta välja teksti „sätestatud põhimõtetega”, et viide direktiivile oleks terviklikum ja siduvam. Seoses vajadusega järgida selliste mehhanismide praktilisel rakendamisel andmekaitsealaseid õigusakte soovib Euroopa andmekaitseinspektor rõhutada eelkõige soovitusi, mille artikli 29 töörihm esitas oma 2006. aasta arvamuses rikkumisest teatamise kohta. Riiklike mehhanismide rakendamisel peaksid asjaomased üksused pidama muu hulgas silmas vajadust tagada proportsionaalsus, piirates võimalikult suures ulatuses isikute kategooriaid, kellel on õigus asjaomane teade esitada; nende isikute kategooriaid, keda võib süüdistada, ning rikkumisi, milles neid võib süüdistada; vajadust eelistada tuvastatavaid ja konfidentsiaalseid teateid anonüümsetele teadetele; vajadust näha ette rikkumisest teatajate isiku avalikustamine juhul, kui nad esitavad väiteid pahahtlikult; ning vajadust järgida rangeid andmete säilitamistähtaegasid.

3. JÄRELDUSED

56. Euroopa andmekaitseinspektor tunneb heameelt eritähelepanu üle, mida on määruse ettepanekus andmekaitsealastele õigusaktidele pööratud.
57. Euroopa andmekaitseinspektor esitab järgmised soovitused:
- täpsustada artiklis 13 insaiderite nimekirja otstarvet;
 - kehtestada artikli 17 lõike 2 punktis e seoses eraruumidesse sisenemisega üldnõue saada õigusasutuse eelnev luba;
 - kehtestada artikli 17 lõike 2 punktis f seoses telefonikõnede andmete ja andmeliiklusandmete taotlemisega üldnõue saada õigusasutuse eelnev luba ning nõue koostada ametlik otsus, milles täpsustatakse: i) õiguslik alus, ii) taotluse otstarve, iii) millist teavet nõutakse, iv) teabe esitamiseks ettenähtud aeg ja v) taotluse saaja õigus lasta otsus Euroopa Kohtul läbi vaadata;

⁽¹⁾ Vt nt Euroopa Liidu aastaelarve suhtes kohaldatavaid finantseeskirju käsitlev arvamus, 15. aprilli 2011, ja OLAFi juurdlust käsitlev arvamus 1. juuni 2011, mõlemad kättesaadavad aadressil <http://www.edps.europa.eu>

⁽²⁾ Euroopa andmekaitseinspektor on juba rõhutanud rikkumisest teatajate isiku konfidentsiaalsuse tagamise tähtsust oma 30. juuli 2010. aasta kirjas Euroopa Ombudsmanile, mis käsitleb juhtumit 2010-0458 ning on kättesaadav Euroopa andmekaitseinspektori veebisaidil (<http://www.edps.europa.eu>). Vt ka Euroopa andmekaitseinspektori eelkontrolli raames esitatud arvamused: 3. veebruari 2012. aasta arvamus, 23. juuni 2006. aasta arvamus OLAFi sisejuurdluste kohta (juhtum 2005-0418) ja 4. oktoobri 2007. aasta arvamus OLAFi välisjuurdluste kohta (juhtumid 2007-47, 2007-48, 2007-49, 2007-50, 2007-72).

⁽³⁾ Vt Euroopa Liidu aastaelarve suhtes kohaldatavaid finantseeskirju käsitlev arvamus, 15. aprill 2011, kättesaadav aadressil <http://www.edps.europa.eu>

- täpsustada sideoperaatorite ja investeerimisühingute valduses olevate telefonikõnede andmete ja andmeliiklusandmete liigid, mida pädevad asutused võivad nõuda, ning piirata artikli 17 lõike 2 punkti f andmetega, mida sideoperaatorid tavaliselt töötlevad (mis on nende valduses) eraelu puutumatust ja elektroonilist sidet käsitleva direktiivi 2002/58/EÜ raamistikus;
- lisada artikli 29 lõike 1 punkti b järgmine säte: „nende isiku konfidentsiaalsus tuleb tagada menetluse kõikidel etappidel, kui selle avalikustamist ei nõuta riiklikes õigusaktides edasise uurimise või järgneva kohtumenetluse kontekstis”;
- hinnata karistuste kohustusliku avaldamise kavandatud süsteemi proportsionaalsust, võttes arvesse käesolevas arvamuses väljendatud kahtlusi. Sõltuvalt sellise vajalikkuse ja proportsionaalsuse analüüsi tulemustest peaks igal juhul ette nägema piisavad kaitsemeetmed, millega tagatakse süütuse presumptsiooni järgimine, asjaomaste inimeste õigus esitada vastuväiteid, andmete turvalisus/täpsus ning nende kustutamine piisava aja möödumisel.

Brüssel, 10. veebruar 2012

Euroopa andmekaitseinspektori asetäitja
Giovanni BUTTARELLI
